

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Byghædd

Udgivet af
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Frihedskollegiet i Horsens — Danmarks første

Nr.

5

Maj 1949

Inde i bladet: 4. maj-kollegiet i Horsens ✧ Udrensningen ✧ Kammeraternes Hjælpfond ✧ Mindesmærket for Bernadotte ✧ Kammeraterne i Frankrig har mange problemer ✧ Lidice genopstår ✧ Hjælp med i eftersøgningsarbejdet

Aalborg

Tage Overgaard

Moderne Herre- & Drengkonfektion
Bispensgade — Aalborg

Esbjerg

J. ANDERSKOUV

Civillingeniør
Esbjerg

Vognmand Erik Bang

Skolegade 71 - Esbjerg

Esbjerg ny Andelsmejeri

Nygaardsvej 37

Maribo

SCHRØDER & NIELSENS EFTF.
TAPET- & FARVEHANDEL

MARIBO
TELF. 28

HAANDVÆRKERFORENINGENS
RESTAURANT

Skive

Nyborg

VAREHUS **WILDE** NYBORG

Skive

BØRGE HANSEN
OST en GROS
SKIVE

A/S Lervarefabriken *Dania*
Skive

Jungs Boghandel
Stephan Agger — Skive

Arne Ingstrup
Manufaktur

Østertorv — Skive

Vejle

Aktieselskabet
De danske Bomuldsspinderier
Vejle — Valby

AKTIESELSKABET E. RASMUSSEN

Fredericia Maskin- og Elektro- mekaniske Fabriker

FREDERICIA

4. maj-kollegiet i Horsens

Af læge J. E. Kieler

Så fik vi da rejst ved forenede kræfter det første 4. maj kollegium her i landet.

Det stod færdigt til den officielle indvielse d. 4. maj.

Chefredaktør Hakon Steffensens kongstanke: et levende monument for frihedsbevægelsens indsats, viet dansk ungdom.

At det lykkedes at realisere denne tanke først i Horsens, havde sin grund i, at der her allerede var lagt en grundvold for at rejse et kollegium for den ungdom, der søgte videre uddannelse på teknisk skoles forskellige afdelinger her i byen.

MED byens støtte havde teknisk skole allerede erhvervet grund og materialer til at opføre en sådan bygning — men der manglede kapital til at få bygningen opført.

Da så den tanke blev udkastet fra redaktør Steffensens side om at rejse ungdomskollegier her i landet, slog ideen straks an, direktør Rühne var den første til at virke for, at denne enestående lejlighed til at realisere tanken blev grebet og ført ud i livet.

Det lykkedes at vinde gehør hos Frihedsfonden og en overenskomst blev truffet mellem Frihedsfonden og Horsens tekniske skole — og det første 4. maj kollegium her i landet har set dagens lys i Horsens.

Bygesummen er 450.000 kr. og er, alle forhold taget i betragtning, ikke for høj, når hensyn tages til de prisforhøjelser, som under bygningens opførelse har fundet sted hvad angår arbejdsløn og visse materialer, og når man nu ser bygningen opført, undres man over, at byggesummen ikke er højere.

Vi har fået et kollegium, som ligger på en stille villavej lige op til byens store, smukke parkanlæg med et mindre haveanlæg for...

DET siger sig selv, at det har sin store betydning, at kollegiet ligger uden for hovedfærdselsårene på en plads, hvor der er ro og stilhed til at studere — omgivet af, til den ene side en smuk park og til den anden villakvarterer med omliggende idylliske haver.

Som det fremgår af billederne er det en statelig bygning: 43,82 meter lang, 11,70 meter bred, 12,5 meter høj — opført af røde mursten med rødt tag — harmonisk afstemt efter omgivelserne.

Kollegiet er såvel udvendig som indvendig en fryd for øjet, og arkitekt Boldt, som er bygningens arkitekt, kan ikke roses nok for sit arbejde.

Såvel fra et kunstnerisk som fra et prak-

tisk synspunkt er kollegiet ikke blot på højde med, men i flere henseender endog overgår de kollegier for studerende ungdom, som allerede findes andre steder i landet.

Der er plads til 40 elever — hver elev får sit værelse, og de er beliggende på 1.ste og 2.den sal. Værelserne er holdt i lyse farver — størrelse 4,40 × 2,90, højde 2,5 meter.

Garderobe og håndvask er adskilt fra det øvrige værelse. Møblementet er meget enkelt — sovedivan, tegnebord og et par stole. Der er fortræksgardiner for vinduerne.

I loftsetagen kan der indrettes 6 værelser — til yderligere 6 elever — når der engang bliver brug herfor.

I STUEETAGEN er der bolig for pedellen — her findes også eforens kontor, spisesal og fælles-køkken. I spisesalen spiser eleverne ved småborde. Morgenmaden

Værelserne er smukke og enkle

— UDRENSNINGEN —

får de serveret af pedellen — de øvrige måltider kan de akkordere med pedellen om eller selv skaffe sig ude i byen — hvis de ikke foretrækker selv at tilberede deres mad i fælleskøkkenet.

Værelserne koster 40 kr. om måneden, men der vil blive enkelte halve og hele fripladser.

Efter kollegiets bestemmelser har unge fra Frihedsbevægelsen eller deres efterkommere fortrinsret til værelserne, og af de 40 unge, som er rykket ind, er de 25 knyttet mer eller mindre til modstandsbevægelsen.

Forskellige institutioner har ved at yde støtte til kollegiet erhvervet ret til at navngive et værelse. Kammeraternes hjælpefond har således erhvervet et værelse, som efter fondens ønske bærer navnet

Greve Folke Bernadotte.

Dansk Arbejdsgiverforening har givet 2 værelser — Teknisk Landsforbund og Ingeniørsammenslutningen hver et, og institutionernes navne står prentet over dørene.

Lige inden for indgangsdøren er der i forhallen anbragt en smuk mindetavle af marmor over 14 kammerater fra Horsens, som satte livet til i frihedskampen.

Tavlen er delt i 3 felter.

I midterste felt står:

Til minde om den danske ungdoms indsats i Danmarks frihedskamp 1940—45 rejstes dette kollegium på foranledning af Horsens tekniske skole og Frihedsfonden.

Derefter Kaj Munks dybtfølte digt:

Drenge, I drenge, som døde,

*I tændte for Danmark i dybeste mulm
en lysende morgenrøde.*

I de to yderste felter navnene på de faldne.

FOR enhver, der træder ind i Kollegiet, vil det første syn være en direkte påmindelse om de ofre, som frihedsbevægelsen i Horsens ydede i besættelsestiden og tvinge enhver til at tænke på, hvorfor de blev ydet.

Modstandsbevægelsen har fået en bygning, som vi kan være stolte af, og Kammeraternes hjælpefond har kranset sin indsats i det første 4. maj kollegium — med et navn, som vil stå i umindelige tider: Greve Folke Bernadotte. J. E. Kieler.

2 dødsdomme til Birkedal-banden

Også landsretten har dømt Ib Birkedal Hansen-gruppen for over 10 mord, mis-handlinger og anholdelser. Ved middags-tid faldt i 10. afdeling dommene over 10 af Birkedals kammerater, medens han selv, der er sindssyg, først får sin dom senere.

Dommene:

John Kolling dømtes til døden sammen med Finn Prehn.

Rudolf Keil, Børge Knutsen og Hans F. Hansen fik livsvarigt fængsel.

Johs. Søforth-Jørgensen 20 års fængsel.

Hans Aistrup 16 års fængsel.

Tage Krøll Jørgensen 16 års fængsel.

Nina Danielsen 16 års fængsel.

Uffe Birkedal Hansen 10 års fængsel.

Ved Byretten var Ib Birkedal Hansen, Rudolph Keil, John Kolling og Finn Prehn dømt til døden, mens Hans F. Hansen, Børge Knudsen og Johannes Søforth-Jørgensen fik livsvarigt fængsel. Hans Aistrup og Tage Krøll Jørgensen havde hver fået 20 års fængsel, bandens kvindelige lokkedue Nina Danielsen fik 16 år og Birkedal Hansens lillebror Uffe 10 års fængsel.

Sommer fik 12 år

Kaptajn Poul Sommer havde ved byretten fået otte års fængsel for sin virksomhed under krigen i tyskernes interesse. Hans alvorligste lovovertrædelse bestod i, at han havde oprettet »Sommerkorpset«, til hvilket der blev hvervet ca. 800 mand. Yderligere havde han nogle måneder været leder af Schalburgkorpset og forestået den tyske efterretningstjeneste. Af mere specielle anklagepunkter kan nævnes, at Sommer havde inspiceret sabotagevagtsordningen på fabrikkerne Globus og Carl-torp.

Landsrettens ottende afdeling har forhøjet straffen til 12 års fængsel.

Dødsdom ved højesteret

Den 21-årige gestapomand ekspedient Oscar Aksel Wilhelm Nielsen, Assens, er ved Højesteret dømt til døden. Nielsen var tyskernes håndlanger på husmandsskolen ved Odense, og i talrige tilfælde mishandlede han groft danske statsborgere. Såvel

ved byretten som ved landsretten var Nielsen dømt til døden, idet dog to af landsrettens dommere ville nedsætte straffen til fængsel på livstid.

Højesterets dom er afsagt med seks stemmer mod tre. De tre dommere ville sætte straffen til fængsel på livstid.

Domme i Himmelev-sagen

Ved retten i Roskilde er der afsagt dom i den uhyggelige Himmelevsag. Den 24. februar 1945 blev kriminalbetjent Bernskov og fuldmægtig Bryning og hans hustru myrdet i en villa i Himmelev af en hipobande på fem medlemmer. Hovedmanden, »lille Jørgen«, er tidligere i København idømt dødsstraf for drabet på fru Bryning. Eigil Gervig Jørgensen og Victor Wiese idømtes ligeledes dødsstraf for drabene på henholdsvis kriminalbetjenten og fuldmægtigen. De to andre deltagere i aktionen, Julius Thornberg og Hugo Christensen, idømtes fængsel på livstid og i 20 år.

Kampagne mod landsretten

En kreds af gamle modstandsfolk har ifølge »København« startet en landsomfattende kampagne mod, at Østre landsrets 9. afdeling med landsdommer Lucas i spidsen skal dømme i den store krigsforbryderproces mod dr. Best, Bovensiepen, Pancke og Hanneken. Det er frifindelsen af Nazi-lederen Vilfred Petersen og hans to kammerater, der har fået bægeret til at flyde over. Det er ikke usandsynligt, at sagen bringes frem for regering og rigsdag i form af en protest over for justitsminister Busch-Jensen.

Der har længe været mistillid til 9. afdeling, fremhæves det. Usikkerheden over for netop denne landsretsafdeling, der sammen med 8. afdeling, alene beskæftiger sig med udrensningssager, kom stærkt frem ved de opsigtvækkende milde domme i Ålborg over de nordjyske krigsforbrydere. I Århus halveredes straffen over sadisten Werner Johansen, der slap med 10 års fængsel, gestapochefen Renner, som havde fået livsvarigt fængsel, slap med 20 år — og så videre.

Pigtraad

Organ for
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Kontor:
Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund
Kontortid: 9—12,30, Giro 780, Tlf. OR. 5075.

Redaktør:
Johs. Fosmark, Slagelsegade 9. 2., Øbro 8537.

Forretningsfører:
H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Ord. 5075.

Tryk:
Hak Jørgensen, Sturlasgade 14, Kbhvn. S.

Kammeraternes Hjælpefond

Bestyrelsesmøde holdtes den 23. 4. 49 kl. 15 hos Steen Hansen.

A. Formanden, konsul Kaj V. Dahl, aflagde beretning:

Fondens bestyrelse skal ifølge fundatsen samles 2 gange om året, forår og efterår.

På efterårsmødet aflægges den egentlige beretning over fondens virksomhed, medens beretningen i april traditionsmæssigt indskrænker sig til en skematisk oversigt over arbejdet i de 7 måneder, der er gået, siden vi sidst var samlede.

Forretningsudvalgsmødernes antal har været beskedent, men vi har holdt møder, så ofte det skønnedes nødvendigt. Arbejdet er sat udmærket i system fra kontorets side — i Kornbecks fraværelse er det Fosmark, der foretager de nødvendige undersøgelser og tilrettelægger arbejdet, så at vi mellem moderne behandler hjælpesagerne ved rundspørge.

Medlemsallet er nu på 1350, men der er stadig alt for mange af kammeraterne, der endnu ikke har bestemt sig for at være med i arbejdet for vore syge og nødlidende kammerater, og jeg benytter efter i år lejligheden til så indtrængende som muligt at henstille til bestyrelsen ved møder og sammenkomster at agitere for øget tilslutning ved indmeldelse af efternølerne, og ligeledes minde om vort smukke mærkat, der allerede har givet os en ikke ubetydelig indtægt.

Hver især kan vi aldrig gøre nok for at skaffe yderligere midler til vort arbejde.

135 er slettet på grund af restancer.

Jeg må fremhæve Kornbeck og Fosmark. Kornbeck, der stadig får nye ideer til øgelse af vore indtægter, senest ideen med udgivelse af et turistkort over København, der skal sælges af kammerater, der selv får 1 kr. pr. kort, medens fonden får 10 % af nettooverskuddet — og Fosmark, der på en så fortræffelig måde redigerer Pigtråd og derved holder sammen på kammeraterne og stadig tilfører os nye medlemmer.

I kontingenter er der pr. 1. april alt i alt indgået 81.371,86 kr. Mærkatet har indbragt 7.146,55 kr., og Pigtråds nettooverskud har ligeledes været tilfredsstillende.

Understøttelser, lån, gaver og legater er til dato udbetalt med ialt 104.197,64 kr. Kun ugerne giver vi lån, da det sjældent er en

virkelig hjælp at yde lån, men vi har gjort enkelte undtagelser og er ikke blevet skuffede.

Takket være en energisk indsats fra Steen Hansens side, kan der ikke længere rejses nogen berettiget kritik af vore akkvisitionsmetoder. Da kammeraterne endnu i så stort tal har svigtet os, og der stadig stilles store krav til vor ydeevne, har det jo været nødvendigt med en mere forretningsmæssig udnyttelse af Pigtråd ved tegning af annoncer og støtteabonnementer til gavn for fonden og de af vore kammerater, der søger dens hjælp.

Vi har nu ialt behandlet 213 hjælpesager og bevilget hjælp i 151 tilfælde, hvorved ikke ubetydelige savn er afhjulpet. Der har været 16 studielånsager, hvoraf 4 er bevilget. 6 hjælpesager er under behandling.

Jeg takker bestyrelsen, fordi den udadtil giver fonden ansigt og anseelse, og jeg takker forretningsudvalget for godt samarbejde i de forløbne år, — altid kan vi jo ikke være enige — divergenser kan opstå, men det har stedse været over fonden som sådan uvedkommende spørgsmål. Når vi er sammen i forretningsudvalget, har det for hver især været sagen, der har været afgørende, og det siger jeg tak for.

B. Regnskabet.

Steen Hansen fremlagde det reviderede regnskab.

Der henvises til regnskabet i sidste nummer af »Pigtraad«.

C. Beretning om »Pigtråd« ved Fosmark:

I perioden 1. 11. 48 til 15. 4. 49 er der kommet 6 numre med ialt 72 billeder, 3 digte, 47 artikler, 39 meddelelser, 6 ledere, 5 meddelelser direkte om K. H., 5 boganmeldelser og 3 meddelelser om Bernadotte.

Det har været red.s mål at efterkomme alle rimelige ønsker fra kammeraterne, og der er i det sidste halvår kommet langt flere breve og henvendelser end tidligere. Mange gør nu brug af bladet som meddelelsesorgan for kammeratskabsstævner o. l.

Han sluttede med en tak for venlig håndsrekning fra forskellig side.

D. Hjælpesager: Der behandlede derefter 8 ansøgninger om hjælp.

E. Eventuelt.

Forslag om at yde 5000 kr. til frihedskollegiet i Esbjerg. Frihedsfonden har intet tilskud ydet, men kollegiet er udelukkende rejst ved lokalt initiativ. Dahl redegjorde for sagen og anbefalede bevillingen.

Man vedtog at overrække beløbet 5000 kr. til udbetaling gennem Rambusch ved kranshejsningen.

Næste bestyrelsesmøde holdes i Horsens.

Sendemands- møde i Fredericia

Landsforeningen har sendemandsmøde i Fredericia søndag den 29. maj med følgende dagsorden:

1. Forslag om opløsning af landsforeningen.
2. Forslag om oprettelse af en »Komité af tidligere politiske fanger«.
3. Eventuelt.

MINDESMÆRKET for Bernadotte

Når dette når ud til læserne, er indsamlingen til rejsning af et monument for greve Folke Bernadotte afsluttet, idet det efter fornyet ansøgning derom til justitsministeriet lykkedes at få fristen for afslutningen af indsamlingen forlænget til den 15. maj.

Indsamlingen er blevet mødt med en udstrakt velvilje i vide kredse. Det kan således nævnes at byrådene i Århus og Hillerød begge steder har ydet bidrag til indsamlingen. Det samme er tilfældet med flere sogneråd.

Mange kammerater har ydet deres indsats gennem et stort arbejde, men for en del gælder det, at de endnu ikke rigtig har ydet deres bidrag i form af penge. Der skal derfor på denne måde rettes en appel til disse om at gøre den sidste indsats. Beløbene kan sendes til indsamlingens kasserer, statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh. K, Giro 422.

Århus

Vi er forpligtet overfor Bernadotte.

Indsamlingen indlededes i Århus ved en stilfuld mindefest i rådhusen. Smukke flagrosetter med danske og svenske farver smykkede balkonerne, og der var ikke en ledig stol i salen, da Århus-komiteens formand, tanktekniker Leo Kæraa, bød velkommen.

Århus politiorkester spillede Kong Frederik IX's hønørmarch, hvorefter professor, dr. theol. G. Lindhardt holdt en gripende tale over greve Folke Bernadotte. Han udtalte bl. a.:

— Det monument, der skal rejses, skal rejses i hans ånd, der som motto havde: Vi er kommet til denne verden ikke for at blive lykkelige, men for at gøre andre lykkelige. Det skal stå som et synligt udtryk for den forpligtelse, vi har overfor denne mand, der folte sin gerning som et kald.

Århus studentsangere sang flere sange og derefter talte pastorinde Anna Sofie Seidelin i symbolske vendinger om Bernadottes gerning.

Inden man sluttede med fællessangen: Altid frejdig, læste skuespiller Bendt Rothe Halfdan Rasmussens: Bernadotte in memoriam. —mark.

I HORSENS by holdtes torsdag den 5. maj en smuk mindefest for Bernadotte.

Den var tilrettelagt af Axel G. Nielsen. Pigtraads redaktør, kommunelærer Johs. Fosmark bragte fangernes tak til Bernadotte. Politiorkestret spillede, og der var desuden forskellig kunstnerisk optræden af lokale solister.

Mindeudsendelsen på grammofonplader

Ved mindeudsendelsen i Statsradiofonien blev der optaget to plader.

Den ene med Svend Methlings recitation af Halfdan Rasmussens digt: Folke Bernadotte in memoriam og Arne Zachariassen: Neuengamme-sangen.

Den anden med Johnstad-Møllers og Axel Middleton taler.

Pladerne fås samlet eller enkeltvis à 20 kr. hos firmaet Ekkord, Gyldenløvesgade 11, Kbhvn. V.

Firmaet skænker af den indkomne sum et pænt beløb til indsamlingen.

Besøg fra Holland

39 medlemmer af den hollandske fangeforening har været på besøg i Haderslev og Horsens.

I Haderslev deltog de i en mindstensafsløring for faldne kammerater i Haderslev. De kørte herfra i rutebil over Kolding, Fredericia, Vejle, Silkeborg, Århus og Horsens.

Horsens-kammeraterne havde under besøget der ordnet indkvarteringerne.

Kammeratskabsstævne i Ravensbrück

Kammeraterne fra Ravensbrück indbydes til et stævne i Ravensbrück i tiden 24.—27. juni.

Man samles i Tysklands største koncentrationslejr.

Programmet omfatter et åbningsmøde i

Ravensbrück den 25. juni, et folkemøde i Berlin samme dag og en kongresdag i Berlin den 26.—27. juni.

Interesserede Ravensbrückkammerater bedes melde sig til Grethe Døssing, Friemestervej 81, 4., Kbhvn. NV., tlf. TAgA 9580, der giver alle oplysninger af interesse for de enkelte deltagere.

En tak til barak H. 4, stue 10

Fru Anna Villumsen, Grønnehavevej 34, Helsingør, har til sin mands begravelse den 27. april modtaget en krans med signeret bånd, hvorpå der stod Barak H. 4, Stue 10.

Hendes mand, fabriksmester Gorm J. Villumsen har siddet som politisk fange i Vestre Fængsel og i Frøslev.

Da hun ikke på anden måde har kunnet komme i forbindelse med afsenderne, bedes disse ad denne vej modtage en hjertelig tak for kransen.

Smil fra besættelsen

En tysk fangevogter spurgte en dag sin fange, hvad han ville gøre efter krigen.

— Jeg vil drive sport og læse bøger, svarede fangen, og så vil jeg ud og rejse.

— Jeg vil også rejse, fortæller fangevogteren. Jeg vil rejse Tyskland rundt, når krigen er forbi.

— Javel, lød det forstående svar, men hvad vil De så lave om eftermiddagen?

En ung tysk pige kommer til Danmark.

Af Hans Rütting
(Afsluttet)

— Hvor var det dejligt, når vi kørte til skolen! skriver pigens studenterkammerat; men det er andre minder, der bjergtager dem, end vi tænker på: toget blev næsten hver morgen angrebet af bombeflyvere — børnene skyndte sig at gå i dækning i skoven — og i disse øjeblikke, når døden strøg hen over deres hoveder, var livet fyldt med en usigelig spænding; uden frygt ønskede man fare og trusel, der gav tilværelsen sin egentlige værdi; man opsøgte dødens nærhed for at føle livet som en vellystet gyser.

En dag overrasker pigen mig ved at sige: »Jeg tror, Danmark betyder for mig det samme som fordem Italien har betydet for tyskerne. Dürer og Goethe modtog syd for alperne de tilskyndelser, som vi nu kan hente os nord for Ejderen og Kongeåen. Vi har i Tyskland altid haft den tilbøjelighed at iturive, hvad der hører sammen, for systemets og for ideens skyld. Her i landet lærer jeg at samle det, der er skilt; jeg begynder at forstå danskerne som Europas mæglere.«

— Det var ikke mere den løsslupne og nihilistiske intelligens, der talte ud af hende; jeg glædede mig, uden at svare, over en begyndende helbredelse. Tyskernes gamle sygdom at ville forklare det hele, veg for en rolig og beskedne indrømmelse af vor egen utilstrækkelighed, der bøjer sig for tilværelsens uopløselige modsigel-

ser, omend ved »civilisationens borgerlige« former.

Stadierne i pigens omvendelse, der skete under særdeles gunstige vilkår, vil også være den tyske ungdoms stadier — men hvilken vej at gå, hvor besværligt og næsten: hvor håbløst! Den »korrekte sværmer« bør få forbindelse med virkeligheden, der hverken er korrekt eller romantisk. Hverken bombeangreb eller oplysende foredrag forstår at læge. Tålmodighed og venskab, som kan tage skuffelser, og en anden virkeligheds oplevelse kan være medicinen for et folk, hvis ejendommelige anlæg har ført det op på kulturens tinder og nedad i den dybeste afgrund. Allerede nu er Danevirke for et fåtal af unge tyske det, Alperne har været i gamle dage: skillelinien mellem »Nødvendighedens« og »Frihedens« rige og overgangen fra provinsen til Europa; Tyskeren må rejse for i det fremmede at blive et helt menneske; siden »det hellige romerske rige« gik i stykker, kan han ikke mere indenfor sit lands grænser finde den helhed, han i grunden sukker efter.

Da vi tog afsked ved grænsen, sagde pigen: »Jeg tror, jeg er blevet ældre i Danmark«. Vi gav hinanden hånden, og det var som et løfte. Måske var det en vemodig times tvivl, der fik mig til at minde et gammelt ordsprog:

Een svale gør ingen sommer.

løse børn dertil, børn, hvis forældre har været politiske fanger.

Sammenslutningen er repræsenteret i »Krøblingeforeningen« (bestående af ofre for frihedskampen og krigen), og den kan således støtte de medlemmer, der trænger til hjælp. Den har også mange sanatorier til sin disposition.

TIL trods for at sammenslutningen forsøger at forbedre situationen for sine medlemmer, er tilstandene i Frankrig endnu langt fra tilfredsstillende. Dens vigtigste og mest indtrængende krav er:

- 1) Et andragende om en lov for de flygtninge, der holdes interneret af politiske grunde.
- 2) En hurtig forbedring af den lov, der angår folk fra modstandsbevægelsen, deres betaling og godtgørelse for fængselstiden.
- 3) En omtaksering af enkepensioner og pensioner til tidligere politiske fanger af hensyn til de forhøjede leveomkostninger.
- 4) En hurtigere anbringelse i sanatorier af de politiske fanger, der lider af tuberkulose.
- 5) Bygning af sanatorier og lægelige institutioner til efterbehandling.

LIDICE genopstår

Lidice, den czekiske by, der af tyskerne blev »udraderet af landkortet« som hævn for likvideringen af Czekoslovaikiets bødde Heydrich, er ved at genopstå. Den 1. oktober vil de første 30 huse være færdige til indflytning. Det nye Lidice bliver en mønsterby, et eksempel på moderne byplanlægning. Den vil stå som et mindesmærke på omtrent samme sted som den gamle by. Der vil såvidt muligt blive sørget for et hus til hver af enkerne og de forældreløse børn, som har overlevet nazisternes frygtelige massakre og opholdet i koncentrationslejrene.

(United.)

Kammeraterne i Frankrig har mange problemer

Den »franske sammenslutning af tidligere politiske fanger« overvåger sine medlemmers helbredstilstand. Den holdes ikke alene oppe ved statens støtte, men opretter sine egne institutioner og organiserer sine egne virksomheder. I samarbejde med andre organisationer har den franske sammenslutning bygget et rekonvalescenthjem med 120 senge. Der får de patienter, der er helbredt for tuberkulose, lejlighed til at lære forskelligt, f. eks.: Handelslære,

drejerhåndværk, bogføring og havebrug uden at afbryde den lægelige behandling.

Et andet eksempel på sammenslutningens virksomhed er dens plejehjem, hvor man søger at undgå sygdomme. Den franske sammenslutning har sikret sig samarbejde med dygtige læger. Til sommer planlægger den at sende flere hundrede af dens medlemmers børn på ferie. Den har købt et feriehjem nær Bordeaux med den hensigt at sende et stort antal forældre-

Oplysninger søges — giv dit bidrag.

Der findes i den amerikanske og den engelske zone i Tyskland en organisation, der udfører et energisk eftersøgningsarbejde efter forsvundne koncentrationslejr-fanger. Denne organisation, der er oprettet af F.N., og hvis hovedkvarter er i Göttingen, har over hele Tyskland opbygget en efterretningstjeneste, for derigennem at få flest mulige efterretninger. I Kiel er der hovedkvarter for hele Slesvig-Holsten.

Man har sat sig i forbindelse med mig, og gennem de førte samtaler er det fastslået, at vi her fra Danmark kan yde vor store støtte i form af oplysninger, og det må være enhver kammerat en kær pligt at sende de oplysninger, du kan give. Man er særligt interesseret i følgende:

- 1) Lejren du kom til fra Danmark, og dato, og dennes lejrs udekommandoer (hvor gik der transporter hen fra denne opsamlingslejr, og dato) og opgivelse af nøjagtig rute.
- 2) Var du sammen med fanger, der døde såvel danske som udlændinge — da opgiv om muligt navn eller nummer, nationalitet og hvor de blev brændt eller begravet.
- 3) Har du kendskab til, hvor der ligger fanger begravet? Er der eventuelt kammerater, der har fortalt dig og, hvor

sådanne grave findes — også udenfor Tyskland?

Alle oplysninger har den største interesse fra alle lejre eller udekommandoer — og deriblandt savnes mange oplysninger fra Neuengamme og hvor der derfra gik fangetransporter til eller arbejds-transporter. Der søges også efterretning om de sidste transporter før kapitulationen. Hvor gik de hen? Hvilken rute? Pr. landevej, jernbane eller marchrute?

Der modtages daglig flere hundrede breve fra mange nationer fra pårørende, der savner efterretning. Kan du være med til at løfte det slør af uvished, der ligger over mangen kammerats sidste skæbne, da gør det. Spar dig ikke for nogen ulejlighed.

Du kan skrive til

International Tracing Service,
Regional Staff,
c/o 918 Regional Team, I.R.O.
B.A.O.R. 6, Kiel — Wik, Atlantic House
eller til undertegnede, der da lader din oplysning gå videre.

Kammeratlig hilsen (N:78150)

H. P. Therkelsen,
Bylderup Bov. Tlf. 7234,
Sønderjylland.

En landsforræders frifindelse.

— Å, hr, dommer, lad mig sidde et par måneder endnu, så jeg kan få dollargrinet med; ellers må jeg nøjes med at købe vilæen for erstatningssummen.

Smil fra besættelsen

En tysker sad på et hotel, som for krigen var meget besøgt af englændere. Da han havde siddet lidt, gik han hen til serveringsjomfruen og spurgte hende, hvor herretoiletet var. Hun svarede:

— Gå til venstre i korridoren og derpå til højre, så finder De en dør, hvorpå der står »For Gentlemen«, men bryd Dem blot ikke om det. De kan godt gå lige ind.

Grammofonplader

optaget ved mindefesten i
Statsradiofoniens koncertsal

1. Svend Methling:

Folke Bernadotte in memoriam.
Arne Zachariassen: Neuengammesangen sunget af **kgl. kammer-sanger Henry Skjær.**

2. Oberst Johnstad-Møllers og Axel Middeltens taler.

Pladerne fås samlet eller enkeltvis á 20 kr. Et pænt beløb heraf går til indsamlingen til monumentet.

Firma Ekkord,

Gyldenløvesgade 11, Kbhvn. V